

KAM UZTICĒTIES VĒLEŠANĀS?

Salauzis daudz šķēpu prieķīvēlēšanu cīņā, te darījušas organizācijas, kas izvirzīja savus deputātus, gan viņu uzticības personas, gan arī paši kandidāti, izvirzot viens par otru skaistāku programmu. Nu no visā sasolitā, sarunātā un sarakstītā vēlētājiem jāizloba racionālie grāudi, jādzīdibina, kur skānejuši patiesi vārdi, kur spīgujojušies stikliņi. UN

tais nemaz nav viegli. Daudzo gadu rūgtā pieredze iemācījusi vēlēšanas uzskaiti par vienkāršu farsu, par spēli, kurā vēlētājs aizvien paliels bežā, bet kāds kandidāts uz deputātiem apmierinājis savu godkāri un sapēmis mandātu. Netrūka arī tādu «goda deputātu», kurus ievēlēja, it kā lai parādītu, ka netiek aizmirsti viņu iepriekšējie nopeini. Vēlēšanas bija rī-

kojamas arī tādējādi, lai atskaitēs būtu tikai skaitie un lepātikušes 99,99 procenti, lai būtu ieturētas strādnieku, kolhoznieku, sieviešu, jauniešu un citādās proporcionās, bet ne tas, ko viss ūs feijerverks dos sabiedrības attīstībai.

Kādus vēlētāju norādījumus saņēma deputāti? Daudzi no viņiem bija tā aizņemti, ka tūlīt pēc vēlēšanām visi labie no-

domi bija jānoliek līdz labākiem laikiem, kad būs brīvāks un tā tur tie arī aizmirsās. Cik daudzus deputātus ne tikai pie vēlētājiem nebija lespējams aizmānīt ar medussmaizi, bet arī uz sesijām. Un ko varēja padarīt ciema vai pilsētas padomes deputāts, ja arī gribēja palīdzēt vēlētājiem: uzbūvēt labus ceļus, apgādāt veikalus ar precēm, palielināt

pensijs kolhozniekiem vai ko tamīdzigu, ja netika nemti vērā pat Augstākās Padomes deputātu pieprasījumi!

Ko mēs tagad gaidām no deputātiem, kuri būs uzvarējuši ar mūsu balsošanu rīt? Un kuri no daudzajiem kandidātiem būs tie, kuri patiešām spēs panākt kādas pozitīvas pārmaiņas rajona, pilsētu un pagastu dzīvē! Grūts un atbildīgs ir šis

laiks, lieli darbi gaida deputātus. Atbildīgs ir arī vēlētāju uzdevums — izvēlēties isto, kam uzticēties, kam atdot savu balsi, lai tā neizrādītos velta.

Labākais orientieris — kopā ar Latviju, ar tās ekonomisko patstāvību — par to arī jābalso.

JAUNAIS CELŠ

AGROFIRMAS «SARKANAIS OKTOBRIS» LAIKRAKSTS

VĒNOTI LATVIJAI!

Kolektīva mugurkauls

Mūsdien apstākjos, kad Latvijas tauta kopā ar citu Baltijas republiku tautām izcīnījusi tiesības uz ekonomisko patstāvību, kad tiek realizēta pāreja uz vietējo pašpārvaldi, tiek veidota tiesīska valsts, par rajona padomes deputātu jākūst principiālam, ar organizatora spējām apveltītam cilvēkam, kas zina un izprot cilvēku vajadzības, ieguvus pelnītu autoritāti. Deputātam jābūt drosmīgam, novatoriski domājošam cilvēkam.

Un tādu cilvēku 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala vēlētāji labi pazīst: tas ir agrofirmas «Sarkanais Oktobris» generāldirektors Romualds Vladimira d. Kavinskis. Pirms trīsdesmit četriem gadiem kolhoza «Krasnij Oktjabr» kolhoznieki ievēlēja Kavinskī par valdes priekšsēdētāju un savā izvēlē nebija kļūdījušies. Būdams spējīgs vadītājs, kas apvienojis sevi pedagoģa un psihologa talentu, viņš tic cilvēkiem. Šī ticība ir tas vienojošais spēks, kas nostiprina kolektīvu.

Romualds Kavinskis pieder pie tiem vadītājiem, kuri māk nopamatot un aizstāvēt kolektīva intereses un kuri nebaidās uzņemties atbildību par

pieņemtajiem lēmumiem. Viņš gan ir prasmīgs, vienmēr lietisīks savā vadītāja postenī, taču prot arī iekarot simpatijas ar savu inteliģenci, koekrakumu saskarsmē ar kompetentu, pārdomātu pieeju jebkura jautājuma risināšanā. Viņam ir raksturīga jaunā izjūta, pastāvīga mērķtiecība saimniecisko jautājumu risināšanā, pirmrindas pieredes ieviešanā. Arvien viņu pavada domas par savas vadītās saimniecības lietām. Mēs visi esam sava ciemata patrioti, nav vārdam vietas, bet viņam tā saimniecīkā plauksme ir mūža darbs un nekad nezūdošā interese.

Viņš atbalsta republikas politisko un ekonomisko suverenitāti un uzskata, ka šīm atbalstam jāizpaužas praktiskos darbos tās saimniecīkā nostiprināšanā. Viņš ir par pašpārvaldi, par saimniecības vadīšanas ekonomiskajām metodēm, par daudzveidīgu ražošanas organizācijas formu attīstību. Uzskata, ka tikai darbs ir cilvēku labklājības pamats. Tāpēc iestājas par apzinīgu darba disciplīnu, pret izskērību, bezatbildību, žūpību.

Romualds Kavinskis ierosinājis ieviest kolhozā pajūsistēmu, kas ieinteresētu strā-

dajosos sabiedriskās režīšanas nostiprināšanā un uzlabotu darba nespējīgo kolhoznieku materiālo stāvokli. (Dāļēji deputāti platforma bija atspoguļota arī viņa runā kolhoza sapulcē 28. novembrī, skat. šodienas laikraksta 3. lpp. — Red.).

Sociālistiskā Darba Varonis, Nopelnīem bagātās lauk-saimniecības darbinieks. Apbalvots ar Leņina, Darba Sarkanā Karoga, Oktobra Revolūcijas ordeni. Taču vislielāko gandarījumu viņš droši vien izjuta tad, kad Darba Sarkanā Karoga ordeni saņemā mēs visi — viņa vadītās kolektīvs.

Diezīn vai man ir pat nepieciešams tā īpaši aicināt 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala vēlētājus rīt nodot savas balss tieši par Romualdu Kavinskī — cilvēku ar bagātu dzīves pieredzi, kura darbību mēs saistām ar kolhoza ekonomisko un sociālo attīstību, cilvēku, kurš vienmēr pārpilns ar jauniem radošiem nodomiem, kurš spēj aizstāvēt cilvēku likumīgās prasības un aktīvi strādāt viņu labā arī rajona Tautas deputātu padomē.

Anatolijs SABANSKIS,
uzticības persona.

LAIKRAKSTA «JAUNAIS CELŠ» REDAKCIJA

VISIEM 45. RIEBIŅU VĒLEŠANU APGABALA VĒLĒTĀJIEM.

Sakārā ar to, ka minētajā vēlēšanu apgabala par deputātu kandidātu balotējas agrofirmas «Sarkanais Oktobris» lopkopības speciālists Jāzeps Pētera d. Šepsts, atsaucu savu kandidātūru par labu J. Šepstam. Uzskatu, ka viņš, būdams kvalificēts speciālists, cilvēks ar plašu redzesloku, augstām tikumiskajām īpašībām, optimāli darbosies kā deputāts savas tautas labā. Turklatīma un Jāzepa politiskā platforma ir identiskas.

Lūdzu savus vēlētājus rīt atdot balsis par Jāzepu Šepstu!

Boļeslavus Kivlenieks,
deputāta kandidāts 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala

Neatlaidīgā kredo

Gribu pastāstīt par jauna speciālista personību, kurām daļa sabiedrības šajās vēlēšanās grib uzticēt deputāta godu. Tas ir agrofirmas «Sarkanais Oktobris» veterinārārsts Jāzeps Šepsts, kurš izvirzīts par deputātu kandidātu 45. Riebiņu vēlēšanu apgabala. Ar savu darbu, dzīļu politiskās situācijas izpratni, cienīgas pilno attieksmi pret līdzcilvēkiem viņš ir ieguvis autoritāti darbabiedru un sabiedrības acīs.

Jāzeps Šepsts dzimis 1960. gads Preiļu rajona Aizkalnes ciemā. Pēc Bērbenes sohozītehnika beigšanas strādājis Daugavpils rajona kolhoza «Iskra». No 1978. gada līdz 1981. gada maijam — dienests Padomju Armijā. Pēc tam seko studijas Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Veterinārijas fakultātē, kuru absolvojis 1986. gadā. No 1986. gada jūlija līdz 1987. gada aprīlī strādājis par agrofirmas «Sarkanais Oktobris» galveno veterinārārstu. 1987. gada augusts — 1989. gada novembris: embriju transplantācijas punkta vadītājs, ar labu profesionālo meistarību. Pašlaik strādā agrofirmā par veterinārārstu.

Bezparteikais. Precējies. Divi bērni. Viņš ir priekšzīmīgā ģimenes tēvs. Vienmēr aktīvs sabiedriskajā dzīvē, sportā. Vairākkārtējs rajona čempions volejbolā, atsevišķās vieglatlētikas disciplīnās.

EKONOMISKĀ PATSTĀVĪBA VISOS LĪMĒNOŠ

Jāzepa Šepsta idejiski politiskie, sociālie un tikumiskie uzskaņi izsaka mūsu tautas labākās, talantīgākās un gaišākās daļas intereses un mērķus.

Lūk daži no tiem.

● Politiskajā jomā — daudzpartiju sistēma, pēc deputātu skaita un gara spējām parlamentā varētu spriest par vadošo partiju.

● Patiesa tautvaldība, kurus darbībā nebūtu slepenības, pilnīga atklātība tautas priekšā, masu informācijas līdzekļi — brīvi no cenzūras, pilnīgi neatkarīga tīsītāja.

● Armija nedrīkst tikt izmantota politiskajos procesos pret savu tautu.

● Visi vadošie amatā iemānami tikai uz aizklātu vēlēšanu pamata, ievērojot noteiktu atrašanās tājās laikā cenu. Jebkār deputātu kandidāts, ja savu dienesta stāvokli izmantojis pirmsvēlēšanu cīņā, svītrojams no deputātu kandidātu sarakstiem.

● Ekonomiskajā sfērā — darbs un tikai darbs var būt visu ienākumu avots, nevis ienemamais amats. Visai ekonomikai jābalstās uz ekonomikas pamatlīkumiem un brīvām līgumaistībām.

● Visas ekonomiskās struktūrvienības — uz saimniecības aprēķina pamata.

● Nepieciešama radikāla

izglītības reforma. Augsti izglītotu un tikumisku cilvēku sabiedrībā diez vai būtu iespējama stālinisma upuru traģēdija, stagnācijas gadi.

● Spectīkla apkalpošanā atstāt tikai kara un dārba invalidus, slimos un daudzērīnu ģimenes.

● Pensijas minimums nosakāms katrā republikā atsevišķi un nedrīkst būt mazaks par vidējo izlikas minimumu.

● Ekoloģijā — visas ražotnes pārvērst nekaitīgās apkārtējai videi. Sodā par kaitējumu dabai jābūt ietverītam arī tās atjaunošanas izdevumiem.

Jāzepam Šepstam ir rāksturīga principialitāte, pilsoniska drosme, darbīgums un patriotiska attieksme pret visu, kas viņam uzticēts un par ko viņš iestājas. Ne tikai viņa domubiedri, bet arī pārējie, kuriem gadījies nonākt uzskatu saskarsmē, ir patīkami pārsteigtīgi par Jāzepa Šepsta plašajām zināšanām un redzesloku. Lielā sabiedrības daļa būtu gandarīta, ja parlamentā cīnītāji vidū būtu arī Jāzepa Šepsts — talantīgs speciālists, humāni, domājošs cilvēks, kas ir gatavs kalpot savai tautai. Viņš nebūtu gadījuma rakstura cilvēks deputātu skaitā, kurus tācu iestājās uz pieciem gadiem.

Valentina MIČĀNE, uzticības persona.

Prasme dzirdēt

Leonīdu Fjodora dēlu Sorokinu par deputātu kandidātu rajona padomes vēlēšanām 46. Opūgu vēlēšanu apgabala izvirzīja pēc viņa vadītā agrofirmas «Sarkanais Oktobris» autotransporta dienesta kolektīva ieteikuma. Vēlētājām tā ir labākā rekomendācija — padoto uzticību. To var nopelnīt ar cienīpilnu attieksmi pret viņu vajadzībām, ar prasmi izvirzīt prasības nepazemējot, ar iedzīlināšanos problēmās, pakāpeniski cenšoties tās risināt.

Bet šoferu vajadzības un problēmas Leonīdam nav svešas. Par to liecina viņa biogrāfija. Dzimis 1957. gadā Galēnu ciemā. Pēc Vilānu vidusskolas beigšanas līdz dienestam Padomju Armijā strādāja M. Gorkija kolhozā. Pēc dienesta, kura laikā ieguva autovadītāja tiesības, kopš 1977. gada bija šoferis kolhozā «Krasnij Oktjabr». Iestājās un sekundīgi pabeig-

dza Latvijas republikānās neklātienes lauksaimniecības tehnika lauksaimniecības mehanizācijas nodalā. Kopš 1983. gada uzņemās autotransporta mehānika, bet kopš 1986. gada — agrofirmas autotransporta dienesta priekšnieka pienākumus. PSKP biedrs. Precējies. Ģimenē divas meitas — skolnieces. Sabiedriski aktīvs, sportists. Par rajona deputātu kandidātu Leonīds Sorokins izvirzīts pirmoreiz, un viņa programma neizceļas ar milzu ambīciju. Deputāta pienākumus viņš gatavs pildīt tā, lai dzīvē realizētos lozngus: visu vārdu padomē un lai rajona padomes vara patēriņu kalpotu vienkārša darba cilvēka aizstāvēšanai. Viņš gatavs iestāties par visiem, kam viņa vēlēšanu apgabala nepieciešama dzīves apstākļu uzlabošana, praktiski palīdzēt pensionāriem, deputātu padomes sesijās balsot par tādiem lēmumiem, kas

viņa uzticības personas ir bijušie kolēgi — par labu darbu cienītie šoferi Jānis Valters un Leonīds Ivanovs. Viņi aicina Opūgu vēlēšanu apgabala vēlētājus rīt savas balsis nodot par Leonīdu Sorokinu.

LATGOLAS LITERĀTIM — SOVU ALMANAHU.

«KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS...»

2. lappuse

APZINĪGS DARBS — CILVĒKA VĒRTĪBAS MĒRS.

3. lappuse

BALKĀNU IESPAIDI.

...

SARMAS DIENĀ.

...

TIRGUS CENAS.

4. lappuse

Latvijas ekonomiskā patstāvība — katra uzņēmuma, organizācijas, saimniecības ekonomiskā patstāvība — tā nedaudz vārdos var raksturot aktivitātes pacēlumu, kas tagad izraisījusies agrofirmā «Sarkanais Oktobris» un ko izsauca Maskavā Tautas deputātu sesijā pieņemtais likums par Baltijas republiku ekonomisko patstāvību. Jau otrā dienā pēc tā publīcēšanas presē gan dažādās sapulcēs, gan tiekoties ar kolhoza laudīm un rūpniecības uzņēmumi strādniekiem agrofirmas administrācija nāca klejā ar ierosinājumu rūpniecības uzņēmumiem pārriet uz ekonomisko patstāvību. Trījos gados, kopš pastāv agrofirma, gan siera rūpniecība, gan linu fabrika guvušas zinamu attīstību, izveidojušas savu potenciālu un nu kā līdzīgas partners var būt patstāvīgi uzņēmumi — ar saviem kontiem bankās un juridiski personu tiesībām.

Agrofirmā ilgāku laiku ražošana tika vērsta uz to, lai ar pilniem apgrēzniem iesāktu darboties mehānisms, kas aizšķerso ceļu nepārdomātiem izdevumiem un neattaisnotiem zūdumiem. Strukturālo apakšvienību kolektīviem tika ierosināts veikt pāreju uz pilnīgu saimniecisko aprēķinu, pēc tā tiecās arī vairāki šo uzņēmumu atbildīgie darbinieki. Taču neskatoties uz visu to, spilgti izteiktas darba ražīguma celšanās, apzinīgas līdzdalības ražošanas lietās tomēr nebija. Darba ražīgums cēlās, taču vēl straujāk palieeinājās darba algas. Daži diegnestī kļuvuši mazelastīgi, smagēji, nav ieinteresēti, lai labāk izmantot tās potences, kas ir šajos uzņēmumos. Neri izpauðās arī tieksme iztikt uz citu rēķina. Skaidrs, ka jaunajos saimniekošanas apstākļos, kad visos līme-

nos mums jāsteno republikas ekonomiskā patstāvība, ar veco bagāžu vairs nevar dzīvot. Jāsper jauns solis uz priekšu, progresīvāks ceļš jāizvēlas attīstībai.

Agrofirmas direktori kārtējā sanāksmē detalizēti apsprieš agrofirmas turpmākais attīstības jaunais posms — divu pārstrādes uzņēmumu

to pārstrādi ar iespējami mažiem zudumiem, dot iespēju kolektīvam pašam nodrošināt ražotās produkcijas kvalitāti, bet nevis pālauties uz kādu no malas, kā tas nerei bijis līdz šim. Tad arī būs redzams, kas uz ko spējīgs, kuram vārdi nešķiras no darbiem. Vai arī otrādi. Viss nostāsies savās vietās.

Ekonomiskā patstāvība visos līmenos

— siera rūpniecīcas un linu fabrikas — ekonomiskā patstāvība. Atkarībā no tā, kā izleims šo kolektīvu strādnieki, to darba padomes, šie uzņēmumi var palikt agrofirmas sistēmā un savu turpmāko attīstību veidot saskaņā ar līgumsaistībām ar agrofirmu, kas garantē tiem plānu kredītu izmantošanu un citā veida palīdzību, vai arī savu patstāvību veidot ārpus firmas fēderācijas.

Jaunā soļa mērķis, ko tagad sāk spērt agrofirma, ir dot iespēju, lai uzņēmuma strādnieks kļūtu par patiesu tā saimnieku, kurš atbildīgs gan par izveiļu sagādi un uzglabāšanu, gan arī par

Uz līgumtiesību pamata tie uzņēmumi veidos arī savas savstarpējas attiecības, attiecīgi norēķinoties par pakalpojumiem vai materiālam vērtībām. Tās attiecības, kas izveidojušās un nostiprinājušās firmas ietvaros, saglabāsies. Tāpat arī kopīgās rūpes par ekoloģiskās situācijas uzlabošanu, siera rūpniecīcas siltumenerģētisko resursu izmantošanu un tamlīdzīgi.

Līdzās pozitīvajai pieredzei, kas iekrāta agrofirmas nedalāmajā sistēmā un kas pastāv vēl šobrīd, negatīva loma bijusi grāmatvedības uzskaites pārlieku lielajai centralizācijai. Pārejot uz ekonomisko patstāvību, šīs

funkcijas no jauna atgriežas rūpniecībā. Rekonstrukcija izraisa administratīvā pārvaldes aparāta reorganizāciju. Pamatoties uz kolhoznieku sapulces, kas nesen notika, lēmumu, paredzēts ievērojamīgi samazināt firmas centrālo aparātu, uz tā rēķina uzņēmumiem, kuri pāriet uz ekonomisko patstāvību, būs vieglā atrisināt savus kadrus jautājumus.

Ģenerāldirektora R. Kavinska ierosinājumu par agrofirmas attīstības jauna posma konkrētizēšanu un strukturālo apakšvienību jaunajām attiecībām atbalstīja siera rūpniecīcas un linu fabrikas direktori V. Solovjovs un J. Vassilevskis, ekonomisti un uzņēmumi grāmatveži un citi dalībnieki. Viņi pakavējās arī pie pārejas niansēm. Šī pārkātošās nebūs vieglas ne uzņēmumiem, kuri sāk iet patstāvības ceļu, ne arī firmai kopumā. Jautājums ir nopietns. Turklat visu problēmu atrisināšanai atvēlama tikai atlikusi daļa no decembra, jauno attiecību noskaidrošanas darba kārtības jautājumi risināti vienlaicīgi ar kārtējiem gada nogales uzdevumiem — gatavošanos darbam nākamajā gadā, līgumu slēšanu par izveiļu piegādi, produkcijas un jaunas iekārtas uzstādīšanu, kas izvērsta šajos uzņēmumos.

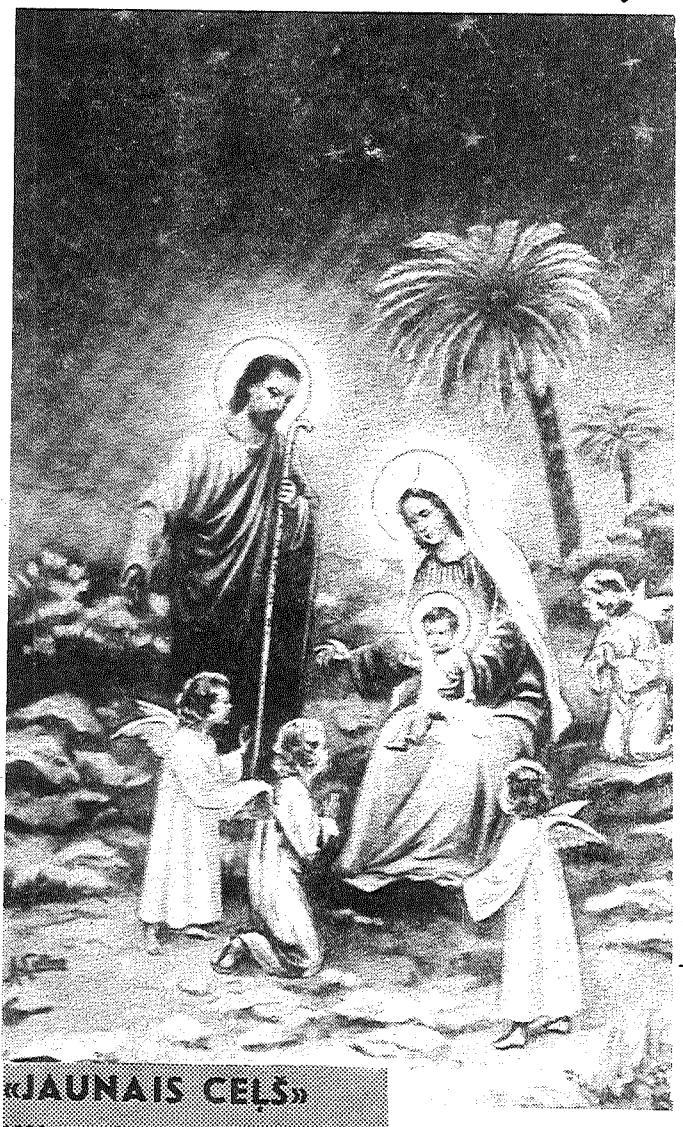
Direktoru padome izteica pārliecību, ka jaunajos aizsākumus saprototi uzņems abu rūpniecību kolektīvi, viņu darba padomes un nolēms, kā praktiski risināma pāreja uz ekonomisko patstāvību.

Šodien 5. augusta tīla, Daugavpils pilsētās un rajona laikrostu Ovālajā zālē ūtrajā stovā pulksten 13.00 asom aicinojuši uz sanoksmi Daugavpils pilsētās un rajona literātus, līgumi arī porstovji nu Preiļim un cyti. Dūmojam aprunotās par taidu svareigu lītu, kai apvīnebas reamīnāja, par īspējom publicētās presē, par sovē almanaha izdūšonu. Tys varātu byut ar nūsakumu «Tyly». Šajā sakarībā asmu sagatavojis naudu uzstāšonūs.

Līta tāda, ka Latgolas kultūras bīdreibu savneiba nikō naizdūd, «Moras zeme» ir par mozu priķi literātūras. Taitot ir jodūmōj, kur varātu publicēt sōvus dorbus tī autori, kuri dzeivoj Latgoli. Taidu īspēju jā gaida. Pagojoši bēda dūma atjaunot Vladislava Lōča izdūtū «Olītu», bet naizprūtamū ūnesu dēļ pat Reigas latgalu bīdreiba «Olīts», kurā ir V. Vonogs, V. Vaļeiņš un vēl vīns ūrs nu vacajīm, nav atsauceigi, bet bez reidzinīkām taidu izdavumu, kur vīss nūsokuma leidz golam ir latgaliski, vīsmoz pagaidam myusim gryuši realizēt. Varbūt pēc laiceņa.

«Tyly» īcārāts kai literārās godagrāmota, kas varātu byut vīnlaineigi vairokos volūdos — kai rokstā myusu nūvoda autori. Kūduls varātu sastot vīn latgalīšim, kuru ir daudz, tod byutu dorbi kīrvu, boltkīrvu, leīšu, pūlu volūdos. Dūmoju, ka taidu almanahu varātu izdūt na tikai Osvalds KRAYĀLS.

«Klusa nakts, svēta nakts...»

KLAUNAIS CĒLS

1989. gada 9. decembrī

Ir pagājuši vairāki nekā 170 gadu, kopš Ziemassvētku vakārā dievkālpojumā kādā mazā kalnu sādžas baznīcīnā pie Zalburgas pirmo reizi dziedāja dziesmu, kas šodien skan visās kristīgās pasaules baznīcās: Klusa nakts, svēta nakts...

Šo melodisko dziesmu dzied vismazākās un visvientulīgākās baznīcījās un visgeznākājās katedrālēs. To dzied bērni un visievērojamākie mākslinieki; to atskāno pasauleslavi orķestri un ātsveiķi instrumentālisti, to dzied bērni un pieaugušo kori. Šīs dziesmas teksts tulkojis visu kristīgo tauvu valodās. Un jebkura valodā — tas izteic mieru un laimi, Ziemassvētku noskānu — klusa nakts, svēta nakts.

Divas nedēļas pirms Ziemassvētkiem — 1772. gada 11. decembrī — Zalburgā šuvējai Annai Šoderinai piedzima dēls. Šis bērns bija viņas trešais ārlaulības bērns — kātrs no citā tēva. Vieņīgi pilsētas bende bija ar mieru klūt par tā kruštēvu. Zēna tēvs bija armijas dezerteris, Jozeps Mors (bērnu toreiz nokristīja tēva vārdā) bija apdāvināts, kā daudzi, kas piedzīmīši nabadzībā un gribēja sasniegāt kādreiz labākas dienas. Viņš milēja mūzikū.

1815. gadā viņu ievērtēja par priesi. Un tā 1818. gada 24. decembrī mēs sašopam 26 gadus veco gařdznieku Jozepu Moru Svētā Nikolaja baznīcā Obensdorfa, 11 jūdzes (1 jūdze —

1,609 km) no Zalburgas. Mācītājs ir noraizējies, jo viņam radusies nopietna problema. Baznīcas ērģeles Ziemassvētku vigilijā (priekšsākums diena) samaitājusās.

Ziemassvētku priekšvakārā noskūmušais Mors uzraksta dzejoli, kur kātrs pants sākās ar vardiem: Klusa nakts, svēta nakts. Šo pašā sacerēto dzejoli viņš pavēl vākārā stundā iedeva savam baznīcas ērgelnīkam, tuvējās Aresdorfas skolotājam Francim Grüberam (1787—1863). Mors lūdza šiem 3 pantiem steidzīgi sacerēt mūzikū. Tā kā ērģeles ir sabojāusās, vienīgā iespēja sacerēt mūzikū divām balsīm, körim un gitarai. Lēnā pastaigāno Aresdorfas uz Obensdorfu Grüberam mūzikā ir jau gatava. Vēl ir pāt laiks kora mēģinājumiem pusnakstīgā dievkālpojumā gatavojoties, jo kātoliskās zemēs Ziemassvētku dievkālpojumu sāk tieši 24. decembrī pulksten 24.00.

Interesanta ir arī Franča Grübera biogrāfija. Viņš dzimis 1787. gadā, nabadzīga audēja dēls. Skolotāja vietu ieguva 1807. gadā. Grübera pildīja arī sakristiāna (baznīcas ērģekāmbarā pārzinis) un ērģelnieka pieņākumus sādžas baznīcā. Grübera skolai tolaik bija tikai viena istaba, kuri mitinājās visi skolēni; pārējās apdzīvoja plašā skolotāja ģimene. Skolas nams vēl stāv turpat šodien, vēl darbojas skola. Tās skolniekiem ir 2 istabas, bet pārējās ir komponista Franča Grübera muzejs.

Francis Grubers mūzikū komponējis kādām 60 dziesmām, bet neviens čita no tām nav kļuvusi nemirīšga.

Ne jau vienmēr dievkālpojumus vār kuplināt vienīgi ar ērģējas palīdzību, kā tās bija 1818. gada Ziemassvētkos. Vecās Obensdorfas ērģeles bija jāsalabo. Tomēr tās bija nelabojamas un tā 1819. gada pavasarī paziņāmā Tirolei Alpu ērģēļu būvētās Maurehers uzņēmās baznīcāi būvēt jaujas. Kādā sarunā ar Grüberu bēda dūma atjaunotā izlūkšņu putrojuma volūdā, porsprīst izkorojuma, nūformējuma un izdūšanas praktiskos īspējas, redkoleģijas un vīsus cytus jautojumus, kās saistos ar taidu svareigu sūli.

to 1839. gadā Reineri dziedāja pie amerikānu valstīvā un Washingtona adjutanta Aleksandra Hamiltona (1757—1804) piemineklī Nujorkā.

Vācu keizars gan bija licis noskaidrot izcelšanos, atzinums bija tāds, ka šīs dziesmas autors ir Jāzepa Haidna brālis Mihails. Tikai 1854. gadā Grüberam ar dokumentiem izdevās pierādīt savas autorītiesības.

Francis Grubers nomira 1863. gadā tikpat nabags, kā gani Bētlemē. Nams Halenē, kur Francis Grubers pavadīja savu mūža 28 gadus, atrodas

iepretēm baznīcāi ar 250 gadus vecām ērģēlēm, tagad sauktām «Grübera ērģeles». Starp baznīcu un Grüberu apdzīvotu nāmu atradusies kapsēta. Tagad tur visi apraktie aizvākti — atstāts tikai komponista Franča Grübera kapsēta nacionāls piemineklis.

Latvijā šī Ziemassvētku dziesma ienākusi no Vācijas. Lūk, teksts:

Klusa nakts, svēta nakts!

Visi dus, nomodā

Ir vēl Jāzeps un Marija;

Klūt Dāvida pilsētā

Jēzus siltē dus.

Klusa nakts, svēta nakts!

Ganiem Dievs novēl pats

Drīrdēt enģelus slavējam,

Tuvu tālu skandinām;

Glabējās Kristus ir klāt.

Glabējās Kristus ir klāt!

Klusa nakts, svēta nakts!

Dieva Dēls, Tava aks

Mirdz mums dievišķā mīlibā,

Zemes bērnus sveikdama;

Kristus dzimis ir mums!

Kristus dzimis ir mums.

A. BUDZE,
Preiļu dekans.

Latgolas

literātim — sovu almanahu

daugavpījši vīni poši, bet sadarbeibā vīnas literārīskos apvīneibas, kādas ir rajonūs. Daugavpīl pošlaik ir dīzgon spēceigā literātūru kūpa. Nu vīnas pušes tīr dzejnīki, prozaiki un literātūras kritiki, kam jau iznokušas gromotas. A. Liepa, A. Sоловjovs, V. Kikāns, A. Rančane, O. Kravājs, presē aktīvi publicējosi arī daudzi citi autori — J. Vagulāne, G. Kudina, L. Kudrjašova, P. Makājenkins, A. Barbakadze un citi. Ir dzērdeits, ka arī studentu pulkā, storpīlās stropīkām, kā arī laukūs ir tādi, kas roksta posokas, dzējuļus, humoreskas, bet tādi vai cytu īmasū dēļ nav tūs publicējuši.

Mēs ar meili priku gaidētu arī tūs, kuri aktīvi publicējosi septendrāmātājūs godūs, bet nu portraukši, noktītās, ja vīnkāsteitprīks nav apdzīsis un ir jauni dorbi.

Almanahā (varbūt citim vībus kas loboks padūmā, kāds labskaneigoks un izteiksmēigoks nūsaukums) grybas redzēt gan tradicionālu pīteju Latgolas literātūrai, tos pormontāju, gan arī jaunu, rakstureigu parodeibom myusu laikmetā un myusu dīnos. Šīmā autoru kūpsapulcē gribas porrunot jo modeli, īspējas, kai maksimāli izvairītās nu vītējās izlūkšņu putrojuma volūdā, porsprīst izkorojuma, nūformējuma un izdūšanas praktiskos īspējas, redkoleģijas un vīsus cytus jautojumus, kās saistos ar taidu svareigu sūli.

«Tyly» īcārāts kai literārās godagrāmota, kas varātu byut vīnlaineigi vairokos volūdos — kai rokstā myusu nūvoda autori. Kūduls varātu sastot vīn latgalīšim, kuru ir daudz, tod byutu dorbi kīrvu, boltkīrvu, leīšu, pūlu volūdos. Dūmoju, ka taidu almanahu varātu izdūt na tikai Osvalds KRAYĀLS.

R. KAVINSKIS:

— Mūsu sapulce notiek vēsturiskā dienā — vakār PSRS Augstākā Padome pieņēma likumu par Baltijas republiku ekonomisko patsīvību. Tas ir likums, kura ietēnošanai no politiskām runām mums jāpāriet pie ekonomiskās darbības. Lai savu republiku neapkaunotu visas pasaules priekšā, mums jāatceras, ka panākumus ekonomiskajā dzīvē mēs varam gūt tikai un vienīgi ar darbu — cita ceļa nav. Šodien šajā zālē es redzu daudzus veterānus, kas to var apstiprināt ar savām tulznaņajām rokām. Mēs tagad žēlojamies, ka nav gāzes, nav benzīna. Bet viņi atceras vēl tos laikus, kad vienmēr nevarēja nopirkt pat maizi. Un tomēr — kopīgiem pūliņiem, neatlaidīgā darbā saimniecība izsītas uz augšu.

Taču skatīšanās atpakaļ un lepošanās ar sasniegto uz priekšu mūs nepavirzīs. Jaunais laiks prasa arī jaunas pieejas saimniecības darba organizēšanā. Pārbūves vārds ir visiem uz mēles, bet cik tā: reāli ir mūsu dzīves īstienībā? Pieaudzis ne tikai preču deficitis, arī attiecībās starp cilvēkiem jūtams savstarpējās sapratnes un uzticības deficitis. Uz lauka un fermās strādājošie ar neuzticību norauģas uz kantora īaudīm. Pārvaldītāju, uzskaitītāju ir daudz, lūk, visa administratīvā ēka pilna. Mums ir jāvienkāršo uzskaites un atskaites mehānisms, vairāk jāuzticas pāriem darba darītājiem. Un šajā nolūkā krieti vien jāsa-

jas lielums savukārt noteiks ik gadus izmaksājamo dividendu lielumu, kas būs atkarīgs arī no gada pelnas. Rūpes par peļņu — tās ir saimnieka rūpes, kas liks gādāt arī par visu nelietderīgu izmaksu izskaušanu.

Tāpat jādomā arī, kā paaugstināt saimnieka izjūtu mūsu pārstrādājošās rūpniecības uzņēmumu kolektīvos — siera rūpničā un linu fabrikā. Kā jūs zināt, 1986. gadā ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu pie mums tika nodibināta agrofirma, kurā tika apvienoti 20 miljoni rubļu kolhoza «Krasnij Oktjabrj» un 16 miljoni rubļu valsts īpašuma. Četri kolektīvi — kolhozs un pārstrādājošās rūpniecības uzņēmumi — apvienojās vienā integrētā lielsaimniecībā. Šādai kārtībai bija daudzas priekšrocības, kuras mēs redzam, agrofīrmas saimnie-

redzam agrofirmas saimnieciskajos rezultātos. Taču bija arī savas ēnas pusēs — rūpniecīcu laudis, kas pieradusi balstīties uz valsts budžetu, nav iemācījušies skaitīt paši savus līdzekļus, izmantot tos maksimāli lietderīgi. Redzu te tikai vienu iespēju, kā likt viņiem darboties ar lielāku atlīdzības izjūtu — dod saimniecisko pastāvību. Lai viņi paši klūst pilnītiesīgi saimnieki, paši rīkojas ar savu naudu, ved norēķinus ar banku, plāno virsplāna peļnas izlietojumu. Republikas ekonomiskā neatkarība varēs pastāvēt un dot pozitīvus rezultātus tikai tad, ja ekonomiski pastāvīgi būs visi tās uzņēmumi, saimniecības.

A. SABANSKIS:

— Datī par katru kolhoznieku mantisko un nostrādāto paju sastāvdāļām mūsu rīcībā būs noteiktajā laikā, tie būs svarīgi un nopietni dokumenti un par visiem mūsu saimniecības kolhozniekiem. Galvenais, ko mēs pānāksim ar šīs sistēmas ievišanu, būs ražīga darba stimulēšana, taupības ieadzināšana pret saimniecības kopīgo mantu, ekonomiskājāiem sasniegumiem un saimniecīskās darbības galarezultātu. Izstājoties no kolhoza, tiek zaudētas tiesības uz to pajas daļu, kura bijusi nopeinīta, atgriežoties saimniecībā, pajas uzkrājumi tiek reķināti no jauna. Tādējādi katrs iutie atbildību un izvai-

un kolhozs nepārvērstos ar caurbraucamo sētu. Lai savas bagātības mēs saražotu paši saviem spēkiem un paši varētu arī izmantot samaksu par padarīto darbu.

Kā nostiprināt šo saimnieka apziņu? Sajā sakaribā man likās interesanta Saldus rajona kolhoza «Jaunais komunārs» pieredze, par kuru izlaistijs «Lauku Avīzē». Nolēmu nākt ar iniciatīvu, tur izstrādāto paju sistēmu nemt par pamatu līdzīgas kārtības ieviešanai arī mūsu «Sarkanajā Oktobrī». Jūs par to jau varējāt lasīt mūsu agrofirmas laikraksta «Jaunais Celjs» 11. novembra numurā. Vienlaikus tā būs arī sociālā taisnīguma nostiprināšana un paplašināšana, jo paju sistēma saglabās pelnītās saimnieka tiesības tiem, kas šobrīd ir pensijā, taču sava mūža labākos gadus atdevuši kolhozam. Katrs jutis atbildību un izvairīsies no pārsteidzīgiem lēmumiem. Ja cilvēki saimniecībā strādās slikti, tad arī kopīgā peļņas tiesa būs neliela, līdz ar to attiecīgi samazināsies atsakaitījumi dividendēs. Šī sistēma stimulēs augstīefektīvu darbu, būs tas faktors, kas darbosies kā profilaktisks pasākums trūkumu un paviršību izskaušanā, produkcijas bojāšanas nepieļaušanā un tamlīdzīgi. Līdz ar to tiek pieteikta nesaudzīga cīņa pret iedzīvošanos uz citu rēķina, katrs kolhoznieks iegūs iespēju ciešāk sadarbīties ar saimniecības ražošanu, tās saimniecisko darbību. Mūsu saimniecībā daudzi cilvēki, arī bdamī penījā, turpina veikt darbus, kas viņiem ir pa spēkam. Domāju, ka arī gados veci jaudis, kuriem vairs nav pa spēkam strādāt, atstās kolhozē.

Kāda tad ir paju sistēmas būtība? Ktrs kolhoznieks, kas pats labprātīgi vai pies piedu kārtā pirms 40 gadiem savu mantu nodeva kolhoza kopīpašumā, ir jau ieguldījis kopsaimniecībā savu mantiskās pajas daļu, kas viņa nāves gadījumā pāriet viņa bērniem. Taču arī tie, kas kļuvuši par kolhoza biedriem vēlākos gados, nebūs bez pajas. Viņi taču tāpat ieguldījuši savu darbu, ar to radīdami materiālās vērtības. Tāpēc būs vēl viena pajas daļa — darbā nopelnītā, kuru aprēķināsim no ilggādējās izpelējas pēc tāda procenta, kādu paši atzīsim par lietderīgu. Un, jo ilgāk cilvēks kolhozā strādās, jo šī vina paja būs lielāka. Pa spekām šādi, dzījs mācības savu paju, lai tā „strādā”, bet paši saņems dividendes, kas būs liels papildinājums viņu pensijām.

S. VJAKSE:

— Pareizi kādā no mūsu laikraksta numuriem izteicies kolhoza darba veterāns, mūsu nopelnīem bagātais kolhoznieks Peteris Veigulis kamēr cilvēks strādāja — bija vajadzīgs, aizgāja pensija — par viņu aizmirsa. Ar paju sistēmas ieviešanu tā vairs ne būs. Nebūs mums vairs vairāk kā lemj un jāspriež, kuram piešķirt pabalstu no saimniecības kases, lai papildinātu viņa ne sevišķi lielo pensiju onāra algu: vienam pieliekam piecius, citam desmit, pieciem padsmiņ, divdesmit un vairāk.

rubļus. To nav iespējams nosvērt kā uz svariem, lai visi būtu apmierināti, lai mēs pienācīgi spētu novērtēt katrā devumu, katrā ieguldīto darbu. Tālab gadījās dažādi pārpratumi, viena otra cilvēka neapmierinātība. Kaut gan ik gadu piemaksās pensijām izsniedzām bijušajiem aktīvajiem kolhoza darba darītājiem diezgan lielu summu — ap 4500 rubļiem, vidēji pa 70 rubļiem mēnesī tādējādi sastādāja šo cilvēku ienākumi. Ar paju sistēmas ieviešanu tā vairs nebūs — katrs saņems pēc noplēniem — procentus no kolhoza apvienoto lopu, sēklu, inventāra vērtības un darba gados noplēnītās algas. Arī būdams pensijā, cilvēks jutīsies saimnieks kolhozā, jo tur būs palikusi viņa līdzekļu dala. Jaunajiem savukārt viss priekšā, jo labāk un ilgāk

— savu es saņemšu algā.
Tad viss būs atkarīgs no katra
pajas Ķpašnieka godīga dar-
ba. Mēs jau dzirdējām, ka
kolhoznieku kopīgā paju
summa būs vismaz divi mil-
joni rubļu. Tie ir vērā nēmami
līdzekļi, kas darbosies saim-
niecības tālāka uzplaukuma
virzienā, kas lieku reizi at-
gādinās, ka mūsu attieksmei
pret darbu, pret pienākumu
jābūt pozitīvai. Viss ir atkarīgs
no apzinīga darba, no tā,
par cik lielu saimnieku katrs
spēs just sevi. Līdz ar pā-
reju uz paju sistēmu nob-
riest jautājums par jaunu kol-
hoza biedru uzņemšanas
noteikumu izstrādi, paredzot
tajos cenzū, ko nosaka
paju līdzdalībā līdz pat zi-
nāmas summas iemaksāša-
nai.

vis un pats snauduļo. Vai viņš cita darba neprot? Vie-nam tādam ganam pajautāju — izrādījās, ka viņam ir traktora tiesības. Bet strā-dā par ganu. Šo darbu jau spētu arī mēs, pensionāres, pusaudži, lai specīgi vīrieši dara, kas viņam pienākas. Bet nekā, viņi meklē «ne-puteklainu, bet naudīgu» darbu. Ir pienācis laiks pārskatīt administratīvo pār-valdes aparatū, man liekas, ka tajā daudz lieku vie-nību, kuras pa lielākai daļai cīnās ar papīru plū-diem, ko citi savukārt vai-ro. Vai mēs nevarām būt paši saimnieki savās vietās, paši arī godīgi uzskaitīt pa-veikto darbu? Tad arī skait-liski mazāks kolektīvs tiks galā ar lielākiem uzdevumiem,

redzējušāku kolhoznieku rīcībā nodot darba zirgus, lai viņi, kas vēl nav aizmiršķi kādreizējās iemanas, tos varētu sagatavot darbam un tad pārvadāt nelielas kravas. Arī tāds «sīkums» ir svarīgs, ja mēs risinām problēmas, kas izvirzās pārējot uz paju sistēmu.

J. ŠNEPSTS

— Pēc četriem gadu desmitiem, kopš pastāv kolhozs, nu radusies iespēja runāt par tādām progresīvām lietām, kā paju sistēma. Patiešām, bijis nodarīts pāri tiem kolhozniekiem, kuri apvienoja savus privātos īpašumus, kuri visus šos gadus ir pašaizlīdzīgi strādājuši, līdz 1965. gadam, kad tika ieviestā garantētā samaksas, par savu darbu saņemdam iegūšanu. Es atbalstu šo pasākumu. Taču man ir dažas iebildes par nopelnīto vai darba pajas daju. Tā ir personisks īpašums, tātad, ar šo savu daju kolhoznieks ir tiesīgs rikoties pēc saviem ieskatiem, to nevar atsavināt par kādiem sīkiem pārkāpumiem vai arī neizmaksāt, ja kolhoza biedrs grib izstāties no saimniecības pirms vecuma sasniegšanas. Ja šī paja ir mana, tad ar to daru, ko uzskatu par vajadzīgu. Domāju, ka tas ir jāparedz nolikumā par paju sistēmu, kad tā stāsies spēkā. Tas viiss sevišķi interesē gados jaunus kolhozniekus, kuriem šī paja jau tā nelielā, jo viņi vēl nav paguvuši nostrādāt desmitiem gadu. Dzīvē var gadīties visādas situācijas, šķietamo vērtību vietā mums vajadzīgas īstas, kaut kas faustāms. Domāju, ka nav pareizi darīt tā, kamēr cilvēks vēl strādā, viņa darba paja ir tikai nosacīta, lai tā pārvērstos reālā, viņam katrā ziņā jāsasniedz pensija. Ar savu naudu, ja tāda man ir saimniecība, es varu rīkoties arī iekšķītiem.

J. KOROTKOVA: — Lopkopība saimniecībā ir noteicosā nozare, galvenais ienākumu avots, tādēj no šīs nozares darbības lielā mērā būs atkarīgi atskaitījumi pajū fondā. Bet ko lai sagaida nākotnē, ja jau tagad trūkst cilvēku, kuriem būtu vēlšanās strādāt lopkopības fermās? Bieži ir gadījumi, kad viens otrs no fermu laudīm pavirši izturas pret saviem pienākumiem, darbā var ierasīties ar nosebošanos. Ja tādam

aizrädi, atbilde viena:
varu arī aiziet — lük, ies-
niegums. Bet ja viņam
saimniecībā būs paja, tik
vieglī un vieglprātīgi ne-
mēfāsies ar iesniegumiem,
liks padomāt, vāi vērts tik
bezrūpīgi atteikties no tā,
kas vēlāk noderēs vecum-
dienās. Tā cilvēki iemā-
cīsies strādāt apzinīgāk.

V. KURMELOVS:
— Normēšanas un atskaņu sistēma, kas pastāv pašlaik, nemudina uz apzinīgu darbu, gluži otrādi — kā mazāk

padarīt un apmānīt citū. Ir jāstrādā bez sviedriem, bet normāli, pilnu atvēlēto darba dienu. Nevis tukšām rokām staigāt pēc skrūves, vai meklējot kādu brigadieri, metinātāju, virpotāju, noliktavas pārzini. Kamēr viens otru meklējam, darbs stāv nedarīts. Jāizstrādā tāds pāju sistēmas nolikums, pēc kura dividēdes, ko katrs iegūs, nebūtu mazākās par premiālām piemaksām par gada darba rezultātiem, tā dēvēto 13. algu, citādi lie lum lielais vairums kolhoznieku, kuriem nav pajas mantiskās daļas, bet kuri nostrādājuši saimniecībā daudzus

strādās saimniecībā, jo lie-
lāku paju iekrās. Lai viņi arī
pierāda, ka ir savas dzimtās
puses patrioti, kā to izdarī-
juši viņu vecāki un vecvečāki.
daudz grūtakos apstākļos.

H. VANAGA:
— Kā kādreiz mēs,
jās kolhozā, tā arī tag
nes sava daļa — tūks-
pieci tūkstoši, kā bū-
redz nolikumā par p
tēmas ieviešanu mūsu

A. EGLĪTIS: — Sava laikā pats piedāļojus kolhozu kustībā, zinu, kādi apstākļi bija pirmajās saimniecībās. Nabagākie zemnieki labprātīgi, bez piespiešanās savas saimniecības apvienoja kopīgajā, kopā arī sāka strādāt, citi šaubijās, vai skirties no sava īpašuma, ierastās dzīves, bet vēl citi, turigākie, bija pret kolektivizāciju, ilgi pretojās tai, tika ieskaitīti «jedinovalīčņikos» un tamlīdzīgi. Lielāku vai mazāku paju pirmie kolhoznieki jau ienesuši saimniecībā, tas devis savus augļus. Savu pajas daļu ienesuši arī tie, kuri strādāja gan tad, gan vēlāk. Daudziem lauku cilvēkiem ir iekrātas naudas summas, tās viņi glabā krajbankā, sanem procentus. Tikpat labi un droši savu nauju var glabāt kolhozā un saņemt daudz lielākus procentus — dividendes. Ja viņš savus līdzekļus būs ieguldījis saimniecībā, ja ar savu darbu tos vienmēr varēs vairot un papildināt, tad gan nerīkosies pēc principa: vajadzīgās stundas nostrādāju, pēc manis tur lai vai pat zāle neaug

VANAGA:
— Kā kādreiz mēs, kas, stā-
s kolhozā, tā arī tagad jāie-
sava dala — tūkstošis vai
eci tūkstoši, kā bütu jāpa-
dz nolikumā par paju sis-
mas ieviešanu mūsu saimnie-
cībā. Tagad pie mums ierodas
audzi pilsētnieki, viņi nostrā-
dī astoņas stundas, kā pie-
duši kantoros vai iestā-
sīs, un par citu neliekas
zīnis. Agrāk mēs kol-
hozā kājām visur paspējām,

nevajadzēs pie mums braukti cilvēkiem no Aizkarpatiem vai Azerbaidžānas. Ja nevaram tikt galā ar tik lielām plātībām, kā tagad, tad labība, lini jāsēj vai karstupelji jāstāda mazākās plātībās. Bet ja nu mēs visi enerģiski stāsimies pie darba, tad tiksim galā. Lūk, pie kā mūs jānoved peju sistēmai. Lai darbs kolhozā nebūtu pāslogu, kurš jādara piespiešu kārtā.

J. RUBENS:

«JAUNAIS CĒLŠ»

BALKĀNU IESPAIDI

Sākums 43. un 44. numura
No rīta izbraukuši no Bre-
gares, devāmies uz pretējo
valsts malu, pie Grieķijas
robežas, un otrā dienas pusē
bijām jau galā. Tādējādi bijām
šķērsojuši Bulgāriju no zieme-
ļiem uz dienvidiem, izbraucot
caur Gabrovu, Šipkas pāreju
un citiem plaši pazīstamiem
geogrāfiskiem punktiem. Jā,
Bulgārija nav liela. Taču uz-
krit tas, ka bulgāru zem-
nieki cēnšas izmantot racio-
nāli katru daudzmaž node-
rūgu zemes pleķi. Tāpat kā
Rumānijā, šeit audzē daudz
kukurūzas, tomēr ievērojamas
platības aizņem arī vīnogulā-
ji, saulespuķes, kvieši, tomāti,
bietes (tiesa, biešu daudz nav —
tām pārāk sauss klimats).
Bieži redzami plūmu un citi
augļi dārzi. Gar ceļu līdz-
numā obligātas ir zaļo
stādījumu joslas. Ceļmalā eso-
šajās ganībās — lieli aitu

ganīpulki (ciemu iedzīvo-
tāji visi kopā nolīgt vienu
ganu, kurš tad arī gana viņu
personiskos lopus). Šeit nere-
dējām Latvijas brūnās šķirnes
govis, izplatītās ir melnrai-
bās. Bieži sastapām arī zebu

— melnos Āzijas vēršus
ar izleiktību ragiem.

Lai kur mēs būtu, visur
skaidrā laikā pavadīja pastā-
vīga dūmaka, tpaši ieplakās.
Šarp cītu, to nenosaka tikai
vietējā reljefa un klimata
īpātnības. Ārkārtīgi piesārno
atmosfēru rūpniecības uzņē-
mumi (visnomācošāko ies-
pādu atstāj laikan gan BKP
V kongresa rūpnīcas «ne-
darbi» Asenovgradā). Donava
diemžēl jau sen vairs nav
zila, un peldēties tajā nav
ieiteicams.

Pavisam nesen Bulgārijas
galvaspilsētā notika starptau-
tiska konference par apkār-

tējās vides aizsardzību. Ja
valstij piešķirts tāds gods būt
par šāda foruma organizatori,
tad tas nozīmē, ka šajā jomā
tā guvusi vērā nemamus sas-
niegumus. Tomēr tas, ko mēs
bieži vērojam Bulgārijā, neva-
rēja neapbēdināt. Piemē-
ram, pašā Sofijā bija visi-
tākais smogs, tpaši centrā-
lajās ielās. No rīta te val-
da tik bieza melna migla,
ka tai cauri nevar saredzēt
horizontu. Nomālēs gaiss ir tī-
rāks: galvaspilsētā atrodas
katliens, atsevišķus tās rā-
jonus izpūš apkārtējo kalnu
vējš. Arī citās pilsētās
gaiss ir stipri piedūmots.

Taču, gods kam gods, ap-
dzīvotās vietas, tpaši nelielas,
ir rūpīgi kopītas. To ob-
ligāts atrībūts ir strūklakas.
Loti labu iespādu atstāj pri-
vātmājas. Uz sakoptu lauku
mājīniem sienām nereti piestip-
rinātas plāksnītes ar uzrakstu:
«Paraugmāja», kā arī tādi
saukli kā: «Tira sēta — vesela
ģimene», «Tirība ir veselība

un bagātība»...

Aistājuši aiz muguras Centrālo Balkānu kalnu grē-
du, pēc kāda laika mēs at-
kal virzāmies arvien augstāk.
Sākas Rodopi — vidēja aug-
stuma kalni. Atmiņa paliek
kraujaino ceļu serpentīniem,
ar negaidītiem pagriezie-
niem, zaļas kalnu nogāzes,

izķuvušu upju gultnes...

Kamēr mēs tā braucam,
nedaudz dalīšos domās par
to, ko novēroju tādā delikātā
jautājumā kā starpnacio-
nālās attiecības Bulgārijā.
Šeit, Balkānos, bieži krusto-
jās daudzu tautu ceļi un ga-
dījās — ne vislabākā vei-
dā. Tuvās un ilgstošajās
kaimiņattiecības uzspiedēs
savu zīmogu pat bulgāru en-
tropologiskajam veidojam —
viņu āriene ir joti dažāda: —
no tipiskiem eiropeidiem
līdz pat tipiskiem aziātiem.
Bulgāru tautības veidošanā
līdztekus slāvem un fra-
ķiešiem piedalījās arī pro-
tobulgāri — tirki. Vairākus
gadsimtus bulgāri atradās
turku jūgā. Apbrīnu un sa-
jūsmu izraisa tas fakts, ka
cietisirdīgā, bargā Osmani
impērijas režīma laikā, kad
tika apspiesta un dažādi nī-
dēta šī tauta, tā tomēr prāta
izdzīvot, konsolidēties par
nāciju, saglabāt savu valodu
un unikālu kultūru (lūk, vēl
viena analogija ar latviešu
tautās likteni). Taču vēsturisko
apstākļu dēļ Bulgārijā
palikusi diezgan liela turku ko-
piena, ar kuras pārstāvjiem
mēs ne vienreiz vien
tikāmies savu ceļojuma lai-
kā.

Etniskie turki jeb Bulgā-
rijas musulmaņi (pomaki),

kā viņus biežāk sauc, vēl pav-
sām nesen veidoja apmēram
11 procentus no valsts ie-
dzīvotājiem un bijā vislielā-
kā no šejiennes nacionālajām
minoritātēm. Šaska pār ofi-
ciālo versiju galvenokārt
ir islamēto slāvu pārteči,
kuri bija piespiedu kārtā kļu-
vuši par musulmaņiem Os-
manu laikos. Viņu apmēšānas
galvenais rajons — Bul-
gārijas ziemeļaustrumu daļa,
Ludogores vēsturiskais apga-
balis, kur vīri ir vairākumā
daudzos laukov novados. lev-
rojās musulmaņu iedzīvo-
tāju procents ir arī Silistrā,
Tolbuhinā, Šumenā, kā arī Varnā
(pēckara industrializā-
cijas rezultāts). Dienvidos
daudzmaž kompaktās grupās
musulmaņi dzīvo Rodopos,
pārvarā gar Griekijas ro-
bežu. Daudz viņu ir pilsētās
Goce-Delčevā, Asenovgradā,
Kerdžali, Hamovā...

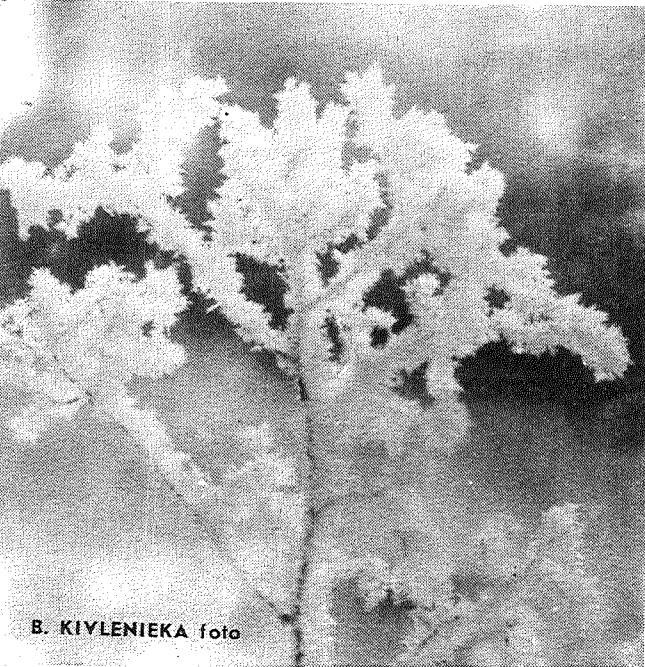
Bulgārijas musulmaņi skai-
tās pārtikuši un visai konser-
vatīvi laudis. Viņi nodarbinā-
ti lauksaimniecībā, nereti
tādās darbietilpīgās un labi
apmaksātās nozarēs kā tabakas
audzēšanā (tas musulmaņiem
parasti ir sezonas darbs, če-
trus — piecus mēnešus gādā).
Lai gan viņi ir čakli un labi no-
pelna, savus ienākumus pār-
skaidot kasēs, tomēr dzīvo pie-
ticīgi un noslēgti. Vienu no

musulmaņu ciemiem, kas ap-
mēram par ašfondesmit pro-
centiem zaudējis iedzīvotā-
jus, mēs redzējām Ruses pie-
vārtē. Mājas iekārtotas vien-
kārši. Kerdžali pilsetā viņu
sadzīves īpatnības krit acīs
jau uz ielās. Instiktīvi
var izjust kaut kādu slēptu

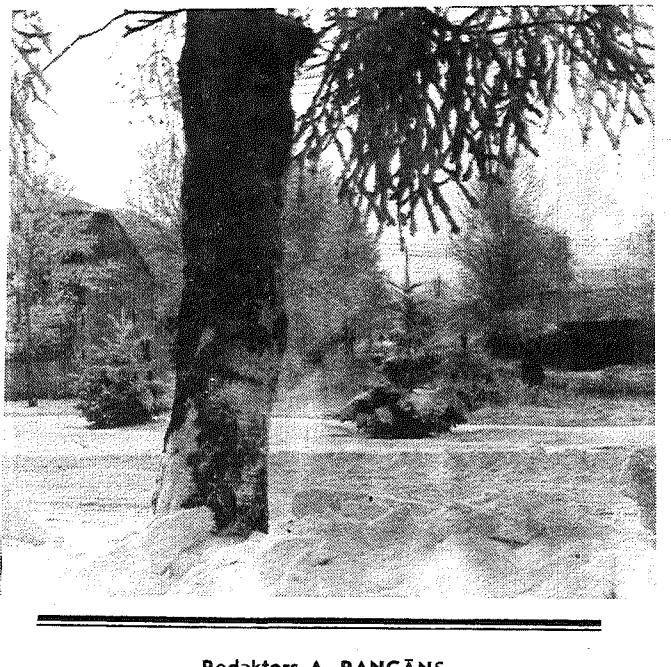
saspringtumu, kas nav rakstīgs citās bulgāru pilsētās.
Daudz miliūnu un karavīru.

Dienvidbulgārijā mēs sati-
kām «bēglus», kas gaļavojās
izbraukt no valsts ar visdažā-
dāko transportu — ratiem,
taksonometriem, moskvīciem,
volgām un pat meredesiem.
Mūs no automašīnu logiem pa-
vadīja nelaipni skatiens, kad
mēģinājām nofotografēt šos
«faborus». Sejas drūmas, tā-
pat kā viņu apkārtējiem kai-
miniem — bulgāriem. Tie
uzliko «turkus» ar nosodījumu
un nožēlu. Ar līdzīgu attieks-
mi pret visu turcisko, kas
acīmredzot atgādina Osmani
laikus, mēs sadūrāmies ne
vieneiz vien. Lūk, rakstīga
epizode: Sofija, Krievu bul-
vārī, pie Turcijas vēstniecī-
bas mēs nejausi novērojām,
kā jauns bulgārs, ar nericāju
paskatījies uz karogu ar pus-
mēnesi, nospījavās.
Turpinājums sekos.

SARMAS DIENA

B. KIVLENIEKA foto

Redaktors A. RANCĀNS

TIRGUS CENAS

	Ludza	Rēzekne
Skābi kāpos- ti (kg)	—	1.00
Burkāni (kg)	—	0.40
Kiploki (gab.)	0.30	0.10
Āboli (kg)	0.55	0.60
Dzērvenes (l)	3.00	2.50
Ziedi (gab.)	2.00	2.00
Medus	10.00	10.00
Biezpiens (kg)	1.00	—
Olas (10 gab.)	1.00	1.20
Cūkgalja (kg)	4.00	4.50
Aitas gaļa (kg)	—	4.00
Vistas gaļa (kg)	—	4.00

JUBILEJAS

Jubilejas decembrī
80 GADI —
Franciskai Pastarei
70 GADI —

— 20.

Jekaterinai Mihailovai — 06.
60 GADI —
Aleksandram Smukšam — 03.
Aleksandram Jakimovam — 18.

55 GADI —
Natālijai Leperei — 01.

Genovelei Graudini — 06.
50 GADI —
Jāzepam Vasilevskim — 10.
Jāzepam Rubenam — 20.

Vnifantijam Cvetkovam — 24.
Lilijai Laucei — 30.

10. «Grūtais ceļš», ASV.
11. «Ziediņš ceļa putekļos»,
1. un 2. sēr., Indija.
12. «Māja bez izejas», Rīgas
st.
13. «Saprātne», 1. un 2. sēr.,
Indija.
14. «Rudens Čertakovā»,
«Mosfilm».
15. «Kamēr vien sapnis ne-
prātīgs», «Mosfilm».
17. «Klubs «Cotton», 1. un
2. sēr., ASV.
18. «Diskodejotājs», 1. un 2.
sēr., Indija.
19. «Uzliesmojums», ASV.
20. «Kaku slazds», Ungārija,
Kanāda, VFR.
21. «Uguns lokā», 1. un 2.
sēr., ASV.
22. «Nākamajā rītā», ASV.
24. «Mani sauc par Arlekinu»,
1. un 2. sēr., «Belarusfilm».
25. «Velnīšķigais ierocijs»,
Bulgārija.
26. «Piedzīvojumu meklētā-
ji», Francija.
27. «Trakie stadijoni», Francija.
28. «Kungs, lai arī man jā-
mirst būtu...», M. Gorkija st.
29. «Lai atkal līst!», 1. un 2.
sēr., Indija.
31. «Trakā svētdiena», Fran-
cija.

Seansu sākums plkst. 19.30.

VALSTS APDROŠINĀŠANA — DROSS
BALSTS VISOS DZĪVES GADIJUMOS.
IZMANTOJET TĀS PAKALPOJUMUS!

«JAUNAIS CEĻŠ»

Laikraksts iznāk reizi nedēļā
latviešu un krievu valodā sest-
dienās

Redakcijas adrese: Preiļu rajons, Riebinu ciems,
agrofirma «Sarkanais Oktobris». Redaktora un
nodalju tālrunis — 56732

Pasūtījums
1522
Tirāža
2200

Iespīsta Latvijas izdevniecību, poligrā-
fijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas
apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts —
viena nosacītā iespiedloksne.